Crowe | Accountancy & Advies

Accountantsverslag

Gemeente Eersel

5 juni 2024

Eindhoven

Aanbiedingsbrief

Gemeente Eersel
t.a.v. de gemeenteraad
Postbus 12
5520 AA Eersel

Eindhoven, 5 juni 2024

Betreft: **Accountantsverslag boekjaar 2023**

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden wij u het accountantsverslag aan naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2023 van gemeente Eersel.

Onze opdracht is het controleren van de jaarrekening op het aspect getrouwheid. Vanaf 2023 is het college voor het eerst verantwoordelijk voor het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording. Wij hebben deze verantwoording betrokken in onze controle, maar geven zelf geen expliciet oordeel meer over de rechtmatigheid.

In het kader van onze opdracht hebben wij in november 2023 een interim controle uitgevoerd. De bevindingen hieruit zijn reeds in een separate management letter gerapporteerd.

Aansluitend zijn wij in april 2024 gestart met de jaareindecontrole die wij onlangs hebben afgerond. De jaareindecontrole is gericht op het vormen van een oordeel over getrouwheid van de jaarrekening in overeenstemming met de Nederlandse regels voor financiële verslaggeving.

Dit accountantsverslag bevat de belangrijkste bevindingen naar aanleiding van de jaareindecontrole. Waar mogelijk doen wij aanbevelingen gericht op verdere verbetering. Deze aspecten doen geen afbreuk aan ons oordeel omtrent de getrouwheid van de jaarrekening 2023. Wij hebben dit verslag in concept besproken met team financiën. Tevens wordt dit verslag toegelicht in de commissievergadering op 11 juni 2024.

Wij vertrouwen erop u middels onze rapportage voldoende geïnformeerd te hebben. Tot het geven van een nadere toelichting zijn wij graag bereid. Wij danken de medewerkers van de gemeente Eersel voor hun inzet en de plezierige en constructieve samenwerking.

Met vriendelijke groet, namens ons hele team,

ValidSigned by H.A.C.M. Vissers RA MSc
on 05-06-2024

H.A.C.M. Vissers RA MSc
Extern accountant

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

Inhoudsopgave

1. Samenvatting 4

2. Ons oordeel 7

3. Bevindingen jaarrekening 2023

    1. Rechtmatigheid 11
    2. Grondexploitaties 13
    3. Voorziening groot onderhoud 14
    4. Jeugdhulp en Wmo 16
    5. Overige bevindingen 17

4. Overige aspecten 19

5. Bijlages

    1. Tabel fouten en onzekerheden SiSa 21

Totaal aantal pagina's: 24

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

1. Samenvatting - oordeel

Ons oordeel

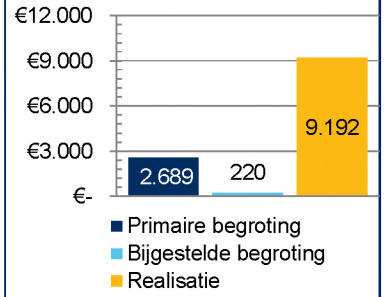
Onderwerp	Goedkeurend	Afkeurend	Anders	Toelichting
Getrouw beeld		-	-	De jaarrekening 2023 geeft een **getrouw beeld** van de grootte en samenstelling van zowel de baten en lasten over 2023 als van de activa en passiva per 31 december 2023 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
Onderwerp	**Geen bevindingen**	**Wel bevindingen**	**Anders**	**Toelichting**
Rechtmatigheids-verantwoording		-	-	Wij hebben vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording zoals opgenomen in de jaarrekening een **getrouw beeld** geeft van de financiële rechtmatigheid en is opgesteld in overeenstemming met de kadernota rechtmatigheid en de met de raad gemaakte afspraken. Door het college zijn de financiële onrechtmatigheden gemeld en is, binnen de daarvoor gestelde grenzen, rechtmatig gehandeld.
WNT verantwoording		-	-	Wij hebben vastgesteld dat de WNT-verantwoording, zoals opgenomen in de jaarrekening, **voldoet aan de daaraan te stellen eisen.**
SiSa-bijlage		-	-	Wij hebben de SiSa-bijlage zoals opgenomen in de jaarrekening gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2023. Op grond hiervan melden wij dat **geen fouten en/of onzekerheden** zijn geconstateerd boven de voor de SiSa geldende rapporteringstoleranties.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

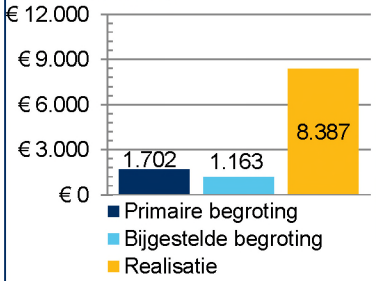
1. Samenvatting – financiële analyse

Financiële analyse 2023

Resultaat vóór mutatie reserves in k€

Resultaat na mutatie reserves in k€

De **primaire begroting** startte met een positief saldo, zowel voor als na mutatie reserves. Gedurende het jaar is dit resultaat voor reserves met € 2,4 mln negatief bijgesteld naar € 220.000 positief. Het gerealiseerde **resultaat vóór mutatie reserves** (saldo baten en lasten) bedraagt € 9,2 mln positief.

Het **resultaat na mutatie reserves** bedraagt € 8,4 mln positief. Dit is € 7,2 mln hoger dan opgenomen in de bijgestelde begroting. De belangrijkste mutaties van het resultaat ten opzichte van de bijgestelde begroting betreffen:

- Winstuitkering KBP + € 2.500.000 (programma ruimt. ordening en volkshuisvesting)
- Voordelen grondexploitaties + € 1.115.000 (programma algemene baten en lasten)
- Lagere salariskosten + € 1.108.000 (programma overhead)
- Tijdelijke huisvestiging Oekraïne + € 874.000 (programma ruimt. ordening en volkshuisvesting)
- Lagere kapitaallasten door uitstel investeringen + € 809.000 (programma overhead)
- Vrijval voorziening gewezen wethouders + € 332.000 (programma bestuur en organisatie)
- Overige (per saldo) voordelen + € 486.000 (diverse programma's)

In de resultaat analyse valt ons het volgende op:

- er is vooral sprake van incidentele voordelen, de grootste hangen samen met KBP en de grondexploitaties.
- een aantal voordelen (bijvoorbeeld voordeel Oekraïne gelden, salariskosten en kapitaallasten) waren reeds eerder in het jaar bekend, maar hebben niet geleid tot een begrotingswijziging.
- een deel van het resultaat wordt veroorzaakt door vertraging in de uitvoering projecten. Wij adviseren om het ambitieniveau en de mate waarin projecten kunnen worden gerealiseerd goed op elkaar af te stemmen.

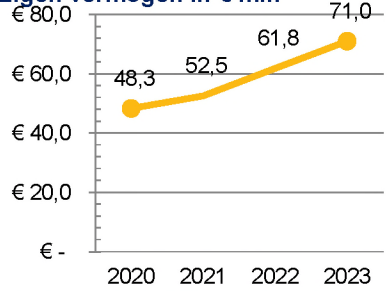
Met de **structurele resultaten en afwijkingen** houdt de gemeente rekening in de (meerjaren-)begroting. De begroting voor 2024 is sluitend. Voor de jaren daarna worden tekorten verwacht. Hierin zijn de laatst bekende ontwikkelingen rondom de hoogte van de algemene uitkering verwerkt. Deze zal naar verwachting flink afnemen voor gemeente Eersel.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

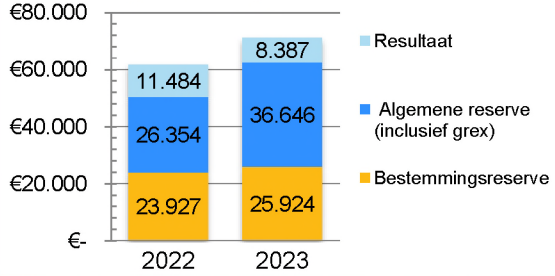
1. Samenvatting – financiële analyse

Financiële analyse 2023

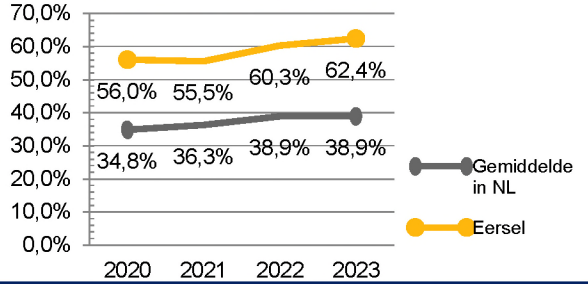
Eigen vermogen in € mln

Opbouw eigen vermogen in €k

Solvabiliteit in % van balanstotaal

Het **eigen vermogen** van de gemeente neemt toe en bedraagt € 71,0 mln eind 2023. De bestemmingsreserves nemen toe naar € 25,9 mln, vooral door de reserve opvang vluchtelingen (€ 1,2 mln) en verhoging kapitaaldekkingsreserve rente (€ 1,1 mln).

De algemene reserves bedragen ruim € 36 mln, waarvan reeds € 25 mln beschikbaar gesteld voor toekomstige projecten. Het **vrij besteedbare deel** van de reserves bedraagt circa € 11 mln en dient onder andere ter afdekking van risico's en eventuele tekorten. Om een beter beeld te krijgen van de werkelijk beklemde middelen versus vrije besteedbare middelen, adviseren wij het nut en noodzaak van de reserves en de presentatie hiervan te herzien.

De **solvabiliteit** van de gemeente neemt toe en bedraagt 62,4% eind 2023. De lopende investeringen in het jaar zijn beperkt. Eind 2023 beschikt de gemeente nog over een liquiditeit van € 34,5 mln die nodig is voor toekomstige projecten. Op basis van de analyse in het jaarverslag is het **weerstandsvermogen** (€ 13,8 mln) van de gemeente ruim voldoende om de risico's (€ 3,7 mln) op te vangen.

De gemeente is – rekening houdende met bovenstaande - financieel gezond. De komende jaren staan echter enkele grote **projecten** gepland (o.a. gemeenschapshuis Steensel € 5,4 mln en zwembad Eersel € 9,5 mln). Wij adviseren de gevolgen van deze projecten op de financiële positie en risico's hieromtrent te monitoren, mede in relatie tot de verwachte begrotingstekorten in komende jaren.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

2. Ons oordeel

<table>
<tr><th>Onderwerp</th><th>Toelichting</th></tr>
<tr><td>Gehanteerde controle en rapporterings-tolerantie</td><td>Wij hebben de jaarrekeningcontrole 2023 uitgevoerd met inachtneming van de volgende toleranties gebaseerd op het controleprotocol en wettelijke voorschriften. Indien de geconstateerde fouten en onzekerheden het bedrag van de goedkeuringstolerantie niet overschrijden kan in beginsel een goedkeurende controleverklaring worden afgegeven.
<table>
<tr><th></th><th>Grondslag</th><th>Omvang</th><th>Tolerantie</th></tr>
<tr><td>Fouten</td><td>1% van de lasten incl. dotatie reserves</td><td>€ 70.471.000</td><td>€ 705.000</td></tr>
<tr><td>Onzekerheden</td><td>3% van de lasten incl. dotatie reserves</td><td>€ 70.471.000</td><td>€ 2.115.000</td></tr>
<tr><td>Rapporteringstolerantie</td><td>-</td><td>-</td><td>€ 50.000</td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>Controleverschillen</td><td>In de jaarrekening 2023 resteren onderstaande ongecorrigeerde controleverschillen en onzekerheden met betrekking tot de getrouwheid. Omdat het totaal aan controleverschillen onder de toleranties blijft, heeft dit geen effect op ons oordeel.
<table>
<tr><th>Omschrijving</th><th>Omvang fout</th><th>Richting</th><th>Omvang onzekerheid</th><th>Verwijzing</th></tr>
<tr><td>Vaststellen levering zorg</td><td>-</td><td>-</td><td>€ 281.000</td><td>3.4</td></tr>
<tr><td>Totaal</td><td>-</td><td>-</td><td>€ 281.000</td><td>-</td></tr>
</table></td></tr>
</table>

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting
Jaarverslag verenigbaar	Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag overeenkomstig het BBV is opgesteld en, voor zover wij dat kunnen beoordelen, **verenigbaar is met de jaarrekening**. De programmaverantwoording hebben wij marginaal getoetst wat zoveel betekent als het signaleren van mogelijke tegenstrijdigheden. De accountantscontrole omvat derhalve geen oordeel over de inhoudelijke juistheid en/of volledigheid van de informatieverstrekking opgenomen in de programmaverantwoording.
Optimalisatie financiële verantwoording	Wij merken al enkele jaren op dat uw jaarverslag qua financiële resultaten moeilijk leesbaar is. Dit hangt onder andere samen met de wijze van toerekenen interne kosten (apparaatskosten en kapitaallasten) aan de diverse programma. Hierdoor verschaft de het jaarverslag niet altijd optimaal inzicht in de resultaten van de gemeente. Het geniet vanuit financieel perspectief de voorkeur om per programma een duidelijker onderscheid te maken op resultaten lasten, baten en de categorie stortingen & onttrekkingen uit reserves. Aanvullend vinden wij het belangrijk om het onderscheid tussen structurele en incidentele afwijkingen te verduidelijken. Wij denken dat dit de leesbaarheid van uw jaarverslag en jaarrekening ten goede komt. Dit vereist overigens eerst aanpassing van de overige P&C documenten zoals de begroting en bestuursrapportages.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting
Schattingen	De opstelling van de jaarrekening vereist dat het college oordelen vormt en **schattingen en veronderstellingen** maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van de baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn in het kader van onze controleopdracht op aanvaardbaarheid beoordeeld. Hierbij hebben wij geen belangrijke tekortkomingen geconstateerd. In uw jaarrekening zijn de volgende belangrijke schattingen verwerkt: • De waardering van de grondexploitaties (zie bevinding 3.2); • De waardering van voorzieningen, in het bijzonder voor de voorzieningen groot onderhoud (zie bevinding 3.3); • De waardering van de personele voorzieningen. In het kader van de voorziening pensioenrechten wethouders merken wij op dat de financiering van deze pensioenverplichtingen in de toekomst waarschijnlijk overgaat naar het ABP. Het af te storten bedrag van de gemeente komt mogelijkerwijs niet overeen met de huidige voorziening. • De inbaarheid van debiteuren en de getroffen voorziening voor dubieuze debiteurenposities
Interne beheersing	Op basis van onze werkzaamheden hebben wij **geen significante tekortkomingen** in de interne beheersing geconstateerd. In onze management letter hebben wij enkele belangrijke aandachtspunten opgenomen voor de verdere verbetering van processen. Deze bevindingen hebben met name betrekking op de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording, de invulling van de verbijzonderde interne controle functie en het personeelsproces. Wij constateren dat hiervoor gedurende 2023 in de organisatie aandacht is geweest.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting
Verbonden partijen	In uw jaarrekening zijn diverse bijdragen (exclusief programmakosten) aan verbonden partijen verwerkt. De (op basis van de financiële impact en risicoprofiel) belangrijkste verbonden partijen betreffen: - GR Participatiebedrijf KempenPlus: bijdrage € 4,7 mln - GR Samenwerking Kempengemeenten: bijdrage € 5,0 mln Bovengenoemde bedragen zijn verwerkt op basis van de (concept)jaarcijfers 2023 zoals opgeleverd door de verbonden partij. Wij hebben kennis genomen van deze jaarcijfers en stemmen in met de huidige verwerking in de jaarrekening en de toelichting van de risico's in de paragraaf verbonden partijen. Wij wijzen u verder op het volgende zaken: • Ten aanzien van uw deelname aan de GR Kempisch bedrijvenpark (KBP) merken wij op dat de exploitatie (en daarmee de GR) in 2024 zal worden afgerond. Als gevolg hiervan heeft uw gemeente een voorlopige slotuitkering van € 2,5 mln in overeenstemming met het bestuursbesluit in april 2024 verwerkt in de jaarrekening van 2023. In 2024 zal de definitieve uitkering volgen. • De GRSK houdt geen eigen weerstandvermogen aan. Dit betekent dat zij bij uw gemeente een aanspraak zal doen bij voor toekomstige risico's en verliezen. Het resultaat over 2023 was overigens positief voor uw gemeente en nog niet verwerkt binnen uw jaarrekening • KempenPlus heeft in april 2024 besloten om het positieve resultaat over boekjaar 2023 aan de gemeente uit te keren. In 2024 zal de gemeente nog een bedrag van € 393.000 ontvangen welke nog niet is verwerkt in de jaarrekening. Wij kunnen instemmen met deze verwerkingswijze.
SiSa-bijlage	De **SiSa-bijlage** en bijbehorende stukken dienen door uw organisatie voor 15 juli a.s. elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. De tabel in de bijlage voor 'fouten en onzekerheden' kunt u gebruiken voor het aanleveren van gegevens aan het CBS.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.1 Rechtmatigheid

Rechtmatigheid	
Algemeen	Met de rechtmatigheidsverantwoording legt het college expliciet verantwoording af over drie aspecten van de financiële rechtmatigheid, met inachtneming van de algehele kaders (bijvoorbeeld de kadernota rechtmatigheid) en de gestelde kaders door de raad (o.a. de financiële verordening, het controleprotocol en het normenkader). Hierbij is rekening gehouden met een tolerantiegrens van 1% (zijnde € 705.000) voor de rechtmatigheidsverantwoording zelf en een rapporteringsgrens van € 50.000 voor afwijkingen die in de paragraaf bedrijfsvoering gemeld dienen te worden.
Onze rol	Onze rol als accountant betreft het vaststellen dat afwijkingen juist en volledig zijn opgenomen en toegelicht, rekening houdend met bovenstaande grenzen. Wij hebben hiervoor de opzet en uitkomsten van de interne controles geïnspecteerd en de ingenomen standpunten van het college getoetst. Het college heeft uiteindelijk een totaalbedrag van € 265.000 als onrechtmatig aangemerkt. Dit valt ruim binnen de tolerantiegrens, waardoor rechtmatig is gehandeld binnen de afspraken.
Onze verklaring	Ons inziens zijn bovenstaande afwijkingen tot stand gekomen binnen de spelregels en zijn ze op getrouwe wijze weergegeven in de rechtmatigheidsverantwoording. De bijbehorende toelichtingen (vooral de paragraaf bedrijfsvoering en begrotingsrechtmatigheid) geven het gewenste inzicht. Dit hebben wij meegewogen in het afgeven van het goedkeurend oordeel bij de jaarrekening.

Criteria	Bedrag	Valt binnen tolerantie?
Voorwaardencriterium	€ 12.000	Ja, zie tevens toelichting.
Begrotingscriterium	€ 253.000	Ja, zie tevens toelichting.
Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium	-	Ja
Totaal rechtmatigheidsoordeel	**€ 265.000**	**Ja**

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.1 Rechtmatigheid

Rechtmatigheid	
	Bevinding
Voorwaarden criterium	Ten aanzien van dit criterium zien de risico's vooral toe op naleving van de aanbestedingswetgeving. Door de organisatie is een uitgebreide inkoopanalyse opgesteld waarbij is getoetst of is voldaan aan de aanbestedingswetgeving. Uit de inkoopanalyse volgt een onrechtmatigheid ter grootte van € 12.000 die toeziet op de tijdelijke huisvestiging vluchtelingen. Deze opdracht is inmiddels Europees aanbesteed. Wij zijn het eens met de getrokken conclusies en de opgenomen toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering.
Begrotings-criterium	De gemeenteraad autoriseert de begroting op het niveau van het programma. Voor 2023 is bij de toetsing op het begrotingscriterium uitgegaan van de financiële verordening en de aanvullende afspraken gemaakt op 21 maart 2024. Hierin zijn de kaders gesteld, waarin onder andere is bepaald welke onrechtmatigheden acceptabel zijn en dat acceptabele afwijkingen niet meetellen in het rechtmatigheidsoordeel. Ondanks dat dit niet geheel in lijn is met de uitgangspunten van de Kadernota rechtmatigheid, doet dit wel recht aan de eigen gemaakte afspraken met de raad. Wij adviseren deze afspraken in de toekomst te evalueren. De onrechtmatigheden (overschrijdingen van de lasten en investeringskredieten) bedragen € 1,8 mln. Hiervan is, op basis van de afspraken, € 1,5 mln als acceptabel. Dit ziet vooral toe op de jaarkosten en jaaropbrengsten van de grondexploitaties die niet worden begroot en uiteindelijk saldoneutraal worden verwekt. Voor beter inzicht en sturing adviseren wij de kosten en opbrengsten per jaarschijf begroten. Er resteert een niet acceptabele afwijking van € 253.000, vooral vanwege een overschrijding op de vennootschapsbelasting. Ook hier geld dat dit bedrag niet opgenomen is in de (bijgestelde) begroting, maar dit wel eerder voorzienbaar was.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

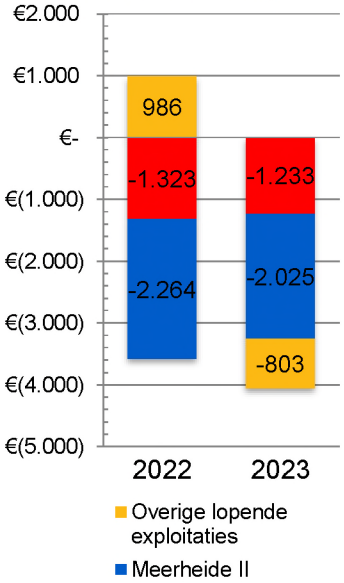
3.2 Grondexploitaties

Grondexploitaties - algemeen

Grond-exploitaties

Bevinding

Geïnvesteerd vermogen in €k

Het **geïnvesteerd vermogen** (na voorziening) van de gronden in exploitatie is in 2023 afgenomen van € 1,4 mln naar € 4,0 mln negatief vooral door de gerealiseerde verkopen. De voorziening ziet toe op het project Koemeersdijk. De grootste mutaties betreffen:

- Kosten + € 471.000
- Verkopen en rentevergoeding -/- € 3.138.000 (met name Koemeersdijk)
- (Tussentijdse) winstneming + € 1.115.000 (met name Duizel Noord)
- Afname verliesvoorziening + € 90.000 (Koemeersdijk)

In 2023 zijn de projecten Poelenloop en Eersel West afgesloten. De nog resterende resultaten bij het afsluiten van deze projecten zijn beperkt en bedragen samen € 15.000.

De risico's zitten nog in rentestijgingen en inflatie en zijn gekwantificeerd op € 350.000. Hiertegenover staat de reserve grondexploitatie van € 2,6 mln.

In 2023 is voor € 3,8 mln aan **strategische grondaankopen** gedaan. Hiermee bedraagt het totaal aan strategische gronden circa € 4,8 mln. Het gaat om gronden voor toekomstige woningbouwprojecten. Wij hebben de waardering van deze gronden als onderdeel van de materiële vaste activa getoetst en geconstateerd dat deze passen binnen het krediet voor strategische gronden.
Op dit moment is er dan ook geen aanleiding om af te waarderen. Als gevolg van de strategische grondaankopen is het **risicoprofiel** van het grondbedrijf toegenomen. Wij adviseren u periodiek de risico's in kaart te brengen (bijvoorbeeld middels een risico-rapportage) en de raad hierin mee te nemen.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.3 Voorzieningen groot onderhoud

Voorzieningen groot onderhoud

Bevinding

De gemeente Eersel heeft ter financiering van toekomstig onderhoud aan haar investeringen (gebouwen, wegen etc.) egalisatie-voorzieningen gevormd. Een voorziening moet, in tegenstelling tot een bestemmingsreserve, volledig zijn. In het kader van onze jaarrekeningcontrole besteden wij nadrukkelijk aandacht aan de diverse onderhoudsvoorzieningen. Hierbij richten wij ons met name op de volgende vragen:

1. Zijn de jaarlijkse stortingen in de voorzieningen in overeenstemming met de begroting en gebaseerd op een onderhoudsplanning?
2. Zijn de onttrekkingen aan de voorziening in lijn met het doel van de voorziening?
3. Ligt het eindsaldo van de voorziening in lijn met het onderhoudsplan?

De standen van de diverse onderhoudsvoorzieningen ultimo 2023 ten opzichte van het plan zijn als volgt:

	Plan	Stand 31-12-2023 (plan)	Stand 31-12-2023 (realiteit)	Verschil
Onderhoud wegen	2020-2029	€ 1.309.000	€ 2.975.000	€ 1.666.000
Openbare verlichting	2020-2059	€ 293.000	€ 787.000	€ 494.000
Onderhoud gebouwen (inclusief achterstallig onderhoud)	2023-2033	P.M.	€ 2.116.000	P.M.
Onderhoudsvoorziening rioleriolering*	2023-2027	€ 11.590.000	€ 12.402.000	€ 812.000

* De voorziening riolering dient enerzijds voor het onderhoud en anderzijds ter egalisatie van de tarieven en is daarmee geen ‘zuivere’ onderhoudsvoorziening. Ook hier is sprake van achterstanden in de uitvoering.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.3 Voorzieningen groot onderhoud (vervolg)

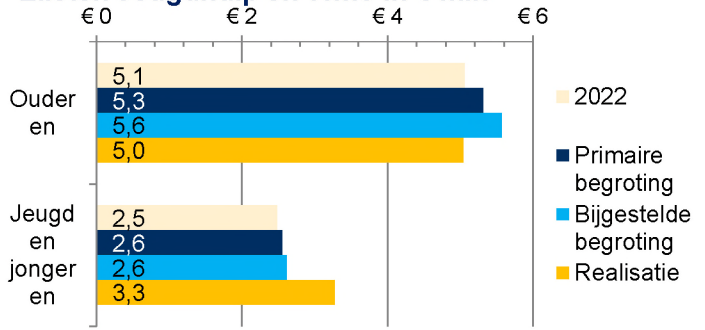
Voorzieningen groot onderhoud	
	Bevinding
Wegen	De huidige plannen voor onderhoud **wegen en openbare verlichting** dateren uit 2020. De uitvoering van de werkzaamheden lopen achter ten opzichte van de planning waardoor de voorziening hoger is dan het MJOP. In het beheer- en onderhoudsplan wordt nog gerekend met het oude prijspeil uit 2020. Vooral bij wegen is het huidige prijspeil inmiddels fors hoger. Begin 2024 heeft de raad ingestemd om risico gericht onderhoud uit te voeren alleen op de wegen waar het echt noodzakelijk is. Dit is tot heden nog niet vertaald naar een geactualiseerd MJOP met een actueel overzicht van de geplande uitgaven. De voorziening is – rekening houdend met de geplande dotaties – volgens het management op korte termijn toereikend. Er worden op basis van een globale doorkijk geen acute tekorten verwacht. Om een beter beeld te krijgen van de benodigde middelen voor grootonderhoud en vervanging bij wegen is een grondige actualisatie van het MJOP belangrijk. Wij adviseren dit te actualiseren en de financiële effecten hiervan te verwerken in de begroting.
Gebouwen	De voorziening onderhoud **gebouwen** bedraagt ultimo 2023 € 2,1 mln. Dit lijkt nog ruim, echter de komende drie jaar staat er voor € 2,6 mln aan onderhoud gepland op basis van de laatste actualisatie (gemeentehuis, sporthal de kraanvogel, de Muzenval). Dit zou betekenen dat de voorziening eind 2026 negatief wordt en er moet worden bijgestort. Anderzijds blijkt uit de praktijk dat de onderhoudsuitvoering achter loopt op de planning. Bovendien is binnen het plan nog onderhoud gepland voor het gemeenschapshuis in Steensel (€ 188.000 in komende drie jaar), terwijl hier nieuwbouw plaatsvindt. Dit is reden voor de gemeenten om het totale plan nog een keer grondig te herzien in 2024. De gevolgen voor uw financiën zijn nog niet bekend. Binnen deze voorziening groot onderhoud gebouwen is nog een bedrag van € 38.000 opgenomen voor het wegwerken van achterstallig onderhoud. Dit dient in overeenstemming met de verslaggevingsregels voor 2025 te zijn ingelopen.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

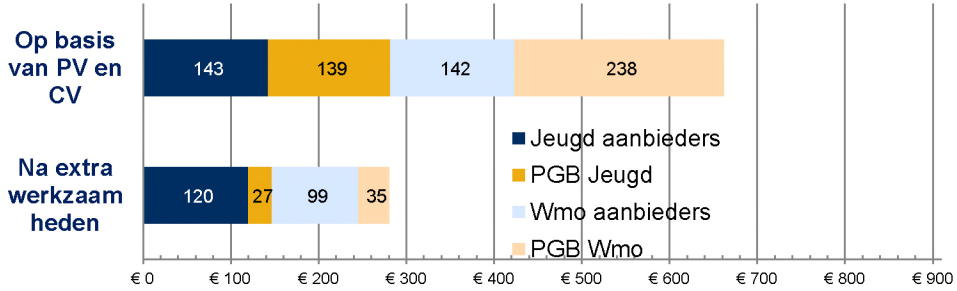
3.4 Jeugdhulp en Wmo

Financiële analyse 2022

Lasten Jeugdhulp en Wmo in € mln

Onzekerheid zorglevering in €k

PV = productieverantwoording en CV = controleverklaring

De lasten in het sociaal domein bestaan voor een belangrijk deel uit Jeugdhulp en Wmo. De totale lasten voor Wmo nemen af ten opzichte van vorig jaar, terwijl werd uitgegaan van een toename. Bij Jeugdhulp is zichtbaar dat de lasten toenemen ten opzichte van vorig jaar maar dit niet begroot is. Dit wordt met name veroorzaakt door zorg met verblijf (duurste vorm van jeugdzorg). Wij adviseren deze budgetten in samenspraak met de GRSK strakker te monitoren en tussentijds wijzigingen te verwerken in de (bijgestelde) begroting.

Voor de volledigheid van de verantwoording van de lasten in de jaarrekening is de gemeente Eersel afhankelijk van de GRSK. De GRSK heeft hiertoe een afstemming gemaakt tussen de opgeleverde productieverantwoordingen door zorgaanbieders en de eigen zorgadministratie. Om vast te stellen dat de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk is geleverd, voert de GRSK – naast het afstemmen van de productieverantwoordingen – aanvullende werkzaamheden uit zoals clientonderzoeken. De onzekerheid op totaalniveau is hierdoor teruggebracht naar € 281.000.

De verantwoording door de GRSK en de uitkomsten van de accountantswerkzaamheden die aldaar plaatsvinden zijn door ons geïnspecteerd. Wij hebben het bedrag van € 281.000 aangemerkt als resterende onzekerheid in de controle.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.5 Overige bevindingen

Overige bevindingen	
	Bevinding
Verlofsaldi	Met ingang van boekjaar 2022 hebben werknemers de mogelijkheid om niet opgemaakte verlofuren onder voorwaarden om te zetten in spaarverlof. Dit spaarverlof heeft - in tegenstelling tot wettelijk- en bovenwettelijk verlof - geen vervaldatum en kan door de werknemer naar eigen wens worden ingezet om met behoud van loon minder te werken, bijvoorbeeld richting pensioendatum. De verslaggevingsregels (BBV) schrijven voor dat spaarverlof onder voorwaarden financieel tot uitdrukking moet komen in een voorziening. Gemeente Eersel heeft voor 2023 een voorziening spaarverlof aangelegd voor € 13.000, ter grootte van het aantal extra gespaarde uren tegen een gemiddeld uurtarief van € 60. Er is geen voorziening gevormd voor het overige verlof. Wij benadrukken dat het belangrijk is om de financiële verplichting ten aanzien van de verschillende soorten verlof (wettelijk, bovenwettelijk, spaarverlof etc.) in kaart te brengen, te bepalen welk aandeel bovenmatig is en beleid te maken hoe hier (financieel) mee om te gaan.
Opvang Oekraïne	In 2022 hebben de gemeenten in Nederland als taak gekregen om opvanglocaties voor Oekraïense vluchtelingen te realiseren en exploiteren. De gemeenten wordt hiervoor gecompenseerd door het Rijk en dient hiervoor een verantwoording van de kosten te doen middels SiSa. Wij merken ten aanzien van deze regeling het volgende op: • De totale lasten (inclusief transitiekosten) bedragen circa € 2,5 mln en bestaan voornamelijk uit het realiseren van de opvanglocaties en overige ingekochte diensten zoals huur, transitiekosten voor de panden etc. Wij hebben – naast de rechtmatigheidsaspecten van deze inkopen – vastgesteld dat deze lasten juist zijn verantwoord in de jaarrekening. • De bekostiging door het Rijk - op vaste normbedragen per gerealiseerde opvangplek en transitiekosten – bedraagt € 4,3 mln. De gemeente heeft hierdoor een voordeel van € 1,8 mln gerealiseerd binnen de jaarrekening waarvan € 1 mln reeds was geraamd. Dit bedrag is in basis vrij besteedbaar. Binnen de jaarrekening is daarnaast nog een vorderingspositie van € 4,3 mln. Dit komt omdat de gemeente tussentijds geen voorschotten heeft aangevraagd.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.5 Overige bevindingen

Overige bevindingen	
	Bevinding
Claim Attero	Begin 2023 is duidelijk geworden dat een groot aantal Brabantse gemeenten een nabetaling moesten doen aan Attero in verband met de afvallevering over de jaren 2015 en 2016. Hiervoor is in de jaarrekening 2022 een voorziening van € 365.000 getroffen, welke door gemeente Eersel gebaseerd was op een afrekening in de regio op basis van tonnages. Eind 2023 is de exacte afrekeningsmethodiek binnen de regio definitief gemaakt, waarbij wordt afgerekend op tonnages. Het daarvoor gereserveerde bedrag is toereikend en heeft niet tot extra kosten geleid. De factuur hiervoor is begin 2024 ontvangen. Hiermee is deze kwestie afgewikkeld.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

4. Overige aspecten in relatie tot onze controle

Onderwerp	Toelichting
Geen sprake van beperkingen in de reikwijdte van onze controle	Er zijn **geen beperkingen** bij de uitvoering van onze controle opgetreden. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door de medewerkers van de gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.
Fraude	De verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude ligt primair bij het college. Onze rol als accountant is om vast te stellen dat de jaarrekening vrij is van materiële afwijkingen door fouten of fraude. Bij fraude is het risico dat een afwijking niet ontdekt wordt groter dan bij fouten, omdat fraude vaak samen gaat met activiteiten om de fraude te verhullen. Onze werkzaamheden ten aanzien van fraude bestaan onder andere uit: • Alertheid op fraudesignalen gedurende de controle; • Evalueren en bespreken van mogelijkheden tot fraude en fraudesignalen met het management en college; • Het uitvoeren van een analyse op handmatige journaalposten, onder andere om ingrijpen van het bestuur in de interne beheersing te kunnen identificeren; • Het uitvoeren van controlewerkzaamheden op schattingsposten, onder andere om oneigenlijke beïnvloeding door het management en college te kunnen identificeren; • Het beoordelen van rechten in de financiële administratie en de bankapplicatie alsmede het uitvoeren van een bankanalyse, met als doel om fouten en fraude in de uitgaande betalingen te kunnen identificeren. Er zijn gedurende 2023 door ons **geen materiële fraudegevallen geconstateerd** en er zijn ons eveneens geen vermoedens van fraude bekend. Daarnaast heeft het college aan ons geen melding gemaakt van geconstateerde fraudegevallen of andere fraudesignalen. Wij hebben geadviseerd om een fraudebeleid op te stellen.
Claims en juridische procedures	Er zijn **geen andere belangrijke** (dreigende en niet gewaardeerde) **claims en/of juridische procedures** met een mogelijke materiële impact op de cijfers per ultimo 2023, anders dan toegelicht onder de voorzieningen.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

4. Overige aspecten in relatie tot onze controle

Onderwerp	Toelichting
Gebeurtenissen na balansdatum	Er zijn **geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum** anders dan hetgeen opgenomen in de niet uit de balans blijkende verplichtingen.
Geautomatiseerde gegevensverwerking	Wij hebben vanuit onze controle op de jaarrekening van **geen belangrijke bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit** van de geautomatiseerde gegevensverwerking.
Onafhankelijkheid	Wij zijn onafhankelijk van uw gemeente en voor zover wij weten heeft zich geen inbreuk voorgedaan op de van toepassing zijnde regels (Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (VIO)) ten aanzien van onafhankelijkheid.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

5. Bijlage 1 – Tabel fouten en onzekerheden SiSa

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	-	0	n.v.t.
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	-	0	n.v.t.
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	-	0	n.v.t.
C41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw (SiSa tussen medeoverheden)	-	0	n.v.t.
C55	Aanpak energiearmoede	-	0	n.v.t.
C62	Specifieke uitkering aan de gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagen affaire	-	0	n.v.t.
C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	-	0	n.v.t.
C94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten […] van eigenaars, woonverenigingen en woningcoöperaties	-	0	n.v.t.
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	-	0	n.v.t.
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	-	0	n.v.t.
E3	Subsidieregeling verkeerslawaai	-	0	n.v.t.
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	-	0	n.v.t.
E53	Regeling specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord	-	0	n.v.t.
E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	-	0	n.v.t.
F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	-	0	n.v.t.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

5. Bijlage 1 – Tabel fouten en onzekerheden SiSa

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023	-	0	n.v.t.
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2023	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 2	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 3	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 4	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 5	-	0	n.v.t.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T	-	0	n.v.t.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen in jaar T	-	0	n.v.t.
G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2023	-	0	n.v.t.
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gemeentedeel 2023	-	0	n.v.t.
G13	Onderwijsroute 2022_deel gemeente 2023	-	0	n.v.t.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

5. Bijlage 1 – Tabel fouten en onzekerheden SiSa

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	-	0	n.v.t.
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	-	0	n.v.t.
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	-	0	n.v.t.
H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	-	0	n.v.t.
L7B	Regeling specifieke uitkering IBP-Vitaal Platteland (SiSa tussen medeoverheden)	-	0	n.v.t.
L16B	Eenmalige specifieke uitkering Provinciaal Uitvoeringsprogramma Natuur (SiSa tussen medeoverheden)	-	0	n.v.t.
Strekking controleverklaring				
Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):			Goedkeurend	
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:			Goedkeurend	

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

Smart decisions. Lasting value.